

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

№ 1/7035-22 від 27 червня 2022 року

Засновникам, керівникам органів управління,
керівникам закладів фахової передвищої,
вищої освіти

Про підготовку до початку та особливості організації освітнього процесу в 2022/23 навчальному році

Після вирішення ключових питань завершення 2021/22 навчального року та проведення вступної кампанії до закладів фахової передвищої та вищої освіти України набувають актуальності питання початку та особливостей організації освітнього процесу в 2022/23 навчальному році. Глибокі переконання в остаточній перемозі ЗСУ на полі бою не можуть замінити ґрунтовної та системної підготовки до нового навчального року в умовах воєнного стану та збройної агресії російської федерації, що тривають. Незважаючи на воєнний стан, маємо готуватись до початку навчання в умовах продовження воєнних (бойових) дій та можливих артилерійських обстрілів в межах окремих територій, загрози ракетно-бомбових ударів та діяльності диверсійно-розвідувальних груп, терористичних актів, можливих руйнувань (пошкоджень) критичної інфраструктури та обмежень у використанні енергоресурсів, комендантської години та загальної мобілізації на всій території країни.

За таких умов першим пріоритетом у діяльності закладів освіти є сприяння обороні України, зокрема всебічна підтримка працівників та здобувачів освіти, які зі зброєю в руках встали на захист Батьківщини. Наступним пріоритетним завданням є гарантування безпечних умов навчання та праці для усіх учасників

освітнього процесу, зокрема з урахуванням досвіду роботи закладів освіти в умовах воєнного часу. Крім того, необхідно забезпечувати якість освіти, яка буде впливати на перспективи добробуту нинішніх здобувачів освіти, їх родин, громад і країни в цілому впродовж десятиліть.

Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» та «Про фахову передвищу освіту» визначено, що діяльність закладів освіти провадиться на принципах автономії та самоврядування, вони самостійно визначають форми здобуття освіти та організації освітнього процесу. Нагадуємо, що статтею 57¹ Закону України «Про освіту» здобувачам освіти, працівникам закладів освіти, установ освіти, наукових установ, у тому числі тим, які в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану в Україні чи окремих її місцевостях, оголошених у встановленому порядку (особливий період), були вимушені змінити місце проживання (перебування), залишити робоче місце, місце навчання, незалежно від місця їх проживання (перебування) на час особливого періоду гарантується, зокрема, організація освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників.

Міністерство освіти і науки України, як головний центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, рекомендує керівникам закладів фахової передвищої, вищої освіти провадити освітній процес максимально наближено до традиційного формату з урахуванням обмежень воєнного часу та безумовного забезпечення захисту учасників освітнього процесу, вирішити відповідний комплекс питань із залученням органів студентського самоврядування та профспілкових організацій, зокрема:

1. Розпочати у 2022/23 навчальному році освітній процес за очною (денною) формою здобуття освіти у будівлях, приміщеннях таких закладів освіти в традиційному або змішаному (очно-дистанційному) форматах за погодженням з обласними, Київською міською військовими (військово-цивільними) адміністраціями, у разі наявності безпосередньої небезпеки (загрози обстрілів тощо) та для іноземців – у тилкових областях або в дистанційному форматі.

2. Забезпечити проведення в традиційному форматі форм освітнього процесу, видів навчальних занять або виконання окремих освітніх компонентів, що, за рішенням закладу освіти або відповідно до законодавства, не можуть ефективно та якісно бути проведені в дистанційному форматі. У разі неможливості проведення такої частини освітнього процесу безпосередньо в будівлях, приміщеннях закладу освіти, зокрема з міркувань безпеки, заздалегідь погодити з іншими закладами освіти, науковими установами, закладами культури, спорту тощо (у тому числі у разі необхідності в інших населених пунктах або регіонах) можливість використання для цього їх матеріальної бази.

3. Надавати необхідну допомогу колегам з інших закладів освіти, зокрема тимчасово переміщених, на підставі наказів про тимчасове переміщення, договорів про співпрацю, що передбачають взаємну безоплатну підтримку або компенсацію витрат, а в разі систематичної експлуатації майна – на підставі договорів про тимчасове спільне користування майном або оренду відповідно до законодавства. Звертаємо увагу, що тимчасова неможливість використовувати матеріальну базу закладу освіти у зв'язку з пошкодженнями або наявністю безпосередньої небезпеки в період воєнного стану не впливатиме на оцінку дотримання умов провадження освітньої діяльності органом ліцензування.

4. Проводити освітній процес в традиційному або змішаному форматах в приміщеннях або будівлях закладу освіти тільки в межах розрахункової місткості споруд цивільного захисту, що можуть бути використані для укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Також слід враховувати місткість споруд цивільного захисту, що можуть бути використані такою кількістю мешканців гуртожитків, які фактично проживають в них. Якщо потужності споруд цивільного захисту є недостатніми для укриття усіх учасників освітнього процесу за денною (очною) формою навчання, то освітній процес може бути організований шляхом розподілу навчального часу в межах годин (змін) впродовж дня, годин (змін) і днів впродовж тижня, годин (змін), днів та тижнів впродовж місяця або семестру тощо.

5. Забезпечити безумовне переривання освітнього процесу, що здійснюється в будівлі, приміщенні закладу освіти, у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Учасники освітнього процесу повинні організовано прослідувати до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу. За можливості, повністю або частково продовжити освітній процес в укритті. Після скасування сигналу (відбою) повернутись до приміщення закладу освіти та продовжити виконання розкладу занять з урахуванням необхідного корегування.

6. Забезпечити технічну готовність споруд цивільного захисту для укриття учасників освітнього процесу, провести необхідні підготовчі роботи з урахуванням законодавства.

Пунктами 2 та 15 частини першої статті 20 Кодексу цивільного захисту України (далі – Кодекс ЦЗ) визначено, що до завдань і обов'язків суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту належить забезпечення відповідно до законодавства своїх працівників засобами колективного та індивідуального захисту, а також забезпечення дотримання вимог законодавства щодо створення, зберігання, утримання, використання та реконструкції захисних споруд цивільного захисту.

Частиною другою статті 32 Кодексу ЦЗ зазначено, що для укриття населення, крім захисних споруд цивільного захисту (сховище та протирадіаційне укриття), також використовуються споруди подвійного призначення – наземні або підземні споруди чи їх окремі частини, що спроектовані або пристосовані для використання за основним функціональним призначенням, у тому числі для захисту населення, та в яких створені умови для тимчасового перебування людей.

Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138.

Вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 №

579, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 р. за № 879/32331.

Відповідні норми будівництва швидкостроєваних захисних споруд цивільного захисту визначені в розділі 11 Державних будівельних норм України «Будинки та споруди, захисні споруди цивільного захисту, ДБН В.2.2-5-97 (зміна № 3)», що затверджені наказом Мінрегіону України від 27.12.2017 № 342.

У зв'язку з цим, просимо до 30 червня 2022 року і надалі щодаки інформувати Міністерство освіти і науки України (на електронні адреси: vlutak@mon.gov.ua -ЗВО, viktor.osmak.w@gmail.com - ЗФПО):

стосовно виконання заходів щодо приведення фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти у готовність до використання за призначенням. За відсутності у закладі освіти діючих об'єктів захисних споруд цивільного захисту спільно з військовою адміністрацією, підрозділами Національної поліції та ДСНС, медичними закладами утворити комісії з огляду (оцінки) будівель (споруд, приміщень) з метою визначення можливості їх використання як найпростіших укриттів для здобувачів освіти і працівників, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами;

установлення наявності захисних споруд, що розташовані у безпосередній близькості до місця знаходження закладів освіти та їх гуртожитків;

приведення евакуаційних шляхів у відповідність з нормами законодавства, встановлення показників руху та табличок біля входу до захисних та інших споруд, призначених для укриття учасників освітнього процесу;

визначення та позначення маршрутів руху від закладів освіти, гуртожитків до найближчих споруд цивільного захисту з урахуванням потреб осіб з особливими освітніми потребами;

працездатності в захисних спорудах систем водопостачання та водовідведення, каналізації, обладнання в них пунктів надання медичної допомоги з необхідним інвентарем і медикаментами, підключення до Інтернету;

готовності локальних та об'єктових систем оповіщення з практичним запуском сигнально-гучномовних пристроїв (сирен), електронних інформаційних табло та

інших технічних засобів, приділивши увагу на доступність оповіщення осіб з порушеннями зору та слуху.

Крім того, до зазначеної інформації надавати відомості про стан укриття учасників освітнього процесу у фонді захисних споруд цивільного захисту за формою, що додається.

7. Забезпечити підготовку закладів освіти до осінньо-зимового періоду та опалювального сезону з урахуванням можливостей залучення альтернативних джерел енергії та гнучкого графіку освітнього процесу, адаптованого з метою економного використання енергоресурсів.

8. Розглянути можливість початку освітнього процесу в 2022/23 навчальному році для здобувачів фахової передвищої, вищої освіти старших курсів орієнтовно з 15 серпня 2022 року з урахуванням планових заходів вступної кампанії, використання суботніх днів у теплу частину року, внести відповідні зміни до графіку освітнього процесу та відпусток працівників.

Скорегувати структуру навчального року з урахуванням наслідків збройної агресії російської федерації та особливостей навчання в осінньо-зимовий період, передбачивши завершення зимової заліково-екзаменаційної сесії до кінця листопада 2022 року, початок другого семестру - орієнтовно 15 лютого 2023 року.

Розглянути можливість початку освітнього процесу для здобувачів освіти перших курсів закладів фахової передвищої освіти на основі базової середньої освіти орієнтовно з 15 серпня 2022 року з урахуванням можливостей державних (регіональних) замовників щодо їх стипендіального забезпечення, для здобувачів освіти перших курсів на основі повної загальної середньої освіти – орієнтовно 15 вересня, але не пізніше 1 жовтня 2022 року, для здобувачів освіти перших курсів магістратури на основі вищої освіти – орієнтовно 1 жовтня 2022 року. Скорегувати навчальні плани та розподіл освітніх компонентів, кредитів, годин між семестрами з урахуванням рекомендованих вище строків завершення зимової заліково-екзаменаційної сесії та початку другого семестру.

Взяти до уваги, що законодавство стосовно скороченої тривалості робочого часу педагогічних і науково-педагогічних працівників не зазнало змін, проте відповідно до статті 6 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» роботодавець має право збільшувати нормальну тривалість робочого часу впродовж тижня до 60 годин, а також відповідно до статті 3 зазначеного Закону під час воєнного стану не застосовується вимога щодо попередження працівника про зміну істотних умов праці.

9. Запропонувати здобувачам освіти, які не проходять підготовку за програмою офіцерів запасу, вибіркові дисципліни, орієнтовані на підготовку громадян України до національного спротиву.

10. Забезпечити першочергове переведення на вивільнені місця державного (регіонального) замовлення здобувачів освіти з числа внутрішньо переміщених осіб, які перемістилися з територій громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), дітей учасників бойових дій, які були зараховані до закладів вищої, фахової передвищої освіти в минулих роках на місця, що фінансуються за кошти фізичних та/або юридичних осіб. негайно переводити на місця державного (регіонального) замовлення дітей загиблих захисників і захисниць України, які були зараховані до закладів вищої, фахової передвищої освіти в минулих роках на навчання за кошти фізичних або юридичних осіб.

11. Надати випускникам закладів фахової передвищої та вищої освіти, які не змогли пройти атестацію здобувачів навіть в дистанційній формі, зокрема внаслідок перебування в Збройних Силах України, територіальній обороні, на тимчасово окупованій території, в зоні воєнних (бойових) дій тощо, можливість поновлення на навчання для проходження такими особами атестації здобувачів в міру їх готовності. Для цього надати таким здобувачам освіти академічні відпустки на підставі їх заяв або у разі неможливості отримання заяви на надання академічної відпустки – відрахування здобувача освіти, передбачивши можливість його поновлення в будь-який час.

12. Вжити, у межах законодавства та можливостей закладів освіти, заходів щодо економічної мотивації педагогічних та науково-педагогічних працівників, які проводитимуть навчальні заняття в традиційному форматі.

13. Забезпечити систематичну роботу на робочих місцях керівництва та адміністративно-управлінського персоналу закладів освіти з дотриманням заходів безпеки. У разі необхідності організувати робочі місця в інших населених пунктах або регіонах України.

Додаток: файл "Додаток_укриття у фонді ЗСЦЗ.xlsx"

Т.в.о. Міністра

Андрій Вітренко